

מסורת הש"ס

א) [בערך אֶחָד טרטימיר],
ב) [ע"י פֿרש"י עמוד ד ד"ה אַבל מ"ש וכו'],
ג) [ע"י מ"ט שכתב דבנא וו אַבל טגל וכו' עד שאל נפדו לא גרסי' לה וכן הרמב"ם לא העמיקו ע"ש ועד דגם במדר המגשה שבידשולמי יתלא],
ד) [לקמן עא. ע"ש],
ה) [תענית טו: ו] [תענית ג:י] ויחא ע"ה רש"י,
ו) [שם ע"י ג:] [וחוספי' תרומות פ"ו],
ז) עירובין סה: ייחא טו: פ) ב"ז שם הוריות יג: ז] [גדכות סג:],
ח) גדרות מ. ע"ש,
ט) כס"א: וידע, פ) [ב"ב דף טז:].

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) נבאר דרש עובר גלגלה ייב ווי"ן. י"ב כ"ל שם פטולת ווי"ד [שמעתי] אחרים וממ"ש רש"י לשון וי וכמ"ש מהרש"א בחי"א יע"ש וממלא ווי' דופסהי גוי' אינה מן המנין כמו שגם ווי' דופת אינה מן המנין וממ"ש תוס': ב] שם מ"ש רביעי נלטייה כהניא. כ"ל דלטייה ויפית כהניא מוחק מהרש"א ועיין תוס' ודו"ק:

מוסף רש"י

אבל מעשר שני. נגד מנחת מע"ש וקטן בשר ויין ואכל. דאי נגד בשר ויין ענמו אפילו דחולין נמי לא, כדמצי עד שיקח בשר כולל ואכל ויין כולל וישתה וקטן ב]. עד שיקח בשר כדור. אכל אכל נגד בשר ויין ענמן לא [לקטן טא.]. שני חבשילין. בשר ודינס או בשר וינינס שעליו או דג ויניה שעליו כדלמך בפרק ערבי ספחים (קרי: חנוניה ב.). יין מגתה. חדש ממוקן וחזיו טוב כיון טען ומשגל ומוקן (שם ל.). עד כמדה. היי שבר גמיר דלא היי בשר מליח, כל זמן שהוא בשלמים. שלא שיה מנחמו אלא שני יינים ולינה אחד, חמון אפילת שלמים וליהי נקט שלמים דמוקן אפילת שלמים אשקין דאקרי בשר דכתיב (ע"י ויקרא ו) והותר מבשר ונח השלמים וגו', טפי לא אשקין דמקרי בשר, שהטעם נפקל אחרי כ' וג' ימים (ותענית ל.). תרסם. רותם (שם), איין בו משרוש גלוי. שאין נחש שזהו כי יבחה מרמיחתו (שם וכע"ז ע"י ל.). ולשלם שבר לרשעים. שומעין ושמעין ומקלגין עולמן כחיהס (שורבין שם). לאובד. רשע (שם), זכה. לשמות לפי מדה, נעשה ראש. שמפקח לבו כחכמה (ירושא עו). כתיב ישמח. בש"ן לשון שמחה וקריגין ישמח. לשון שמחה (שם), פקחוני. עשאוני פקח (שם), מרישיה לסיפיה מדריש כו'. אם כאלו לדרשו למקרא זה, יח לך לדרשו יפה מן כחמיכתי מן ביהיקר (ברכות טו.).

בן סורר ומורה

שהכל מזויין אֵלֶּה צעצירה. וכשהיא זוללה וסובאה בקטנותה סופה כשלא תמלא למודה עומדת צפרשת דרכים ומרגלת הצריות לעצירה בשביל אתנן: **בַּת־נָי** **פֿרעִימֵר**. בגמרא מפרש לה: יין **פֿאיעלעק**. טוב ומעולה הוא וממשך בתריה אצל בחמרא אחרינא אינו חייב בחצי לוג: **בַּחצוֹרָה מִלֹּאֶה**. בסעודת מלואה אכל לתרטימיר זה אפילו גנצו משל אביו וכן אם אכלו במנין שהיו נקצלין לעבר החדש גם שם היו עושים סעודות: **אֵכָל מַעֲשֵׂר שָׁנִי**. וכן כולם אע"פ שגנצו משל אביו פטור וטעמא מפרש בגמרא [ע"ב]: **וְאֵעִ"פ שֶׁאֵין לֹאִיה לַדֶּבֶר**. דדילמא ממאלל אחרינא נמי קרא ליה זולל ומיהו שלמה אהא אזהרי' דממשך טפי: **זכר לדבר**. דבבשר מקרי זולל וציין מקרי סובא: **גִּב' מִסּוּךְ שִׁכְפָּל רִבִּי יוֹסִי צִיִּין**. דקאמר תנא קמא חצי לוג והוא אמר לוג: **כפל נמי בבשר**. והוי מנה דקאמר שני תרטימ': יין **בוֹזֵל**. אצל ציוקר לא שכיחי ליה מעות לגנוב כולי האי ולא ממשך: זולל. לשון זול ואסמכתא למילתיה הוא: **מולדה**. שם אביו: יין **חי**. ממשך מפני שמשוכח הוא ולקמיה מוקי לה במזיא ולא מציג אצל בשר יין מציג לא ממשך: **בשר חי**. כדמפרש לקמן בשיל ולא בשיל דזו היא מדת גנצ למחר אצל בשיל שפיר לא ממשך למעבד כי האי גוונא לפי שמתוך שהוא גנצ ועושה בשר אין לו שהות: **אמר רבינא יין חי**. דקאמר רב הונא מציג ולא מציג מציג לאפוקי היכא דנתן בו מים הרבה ואע"פ שרוב בני אדם שומין כן: **בשר כיבא דאכלי גנצו**. כוויה בגחלים ודכותה בעירובין (דף כט:) וניכצדיה וניכול וצנחנים (דף מו:) לאפוקי כצנא דלא: **בשר מליח ויין מגתו**. לא חשיבי ולא ממשך: **כל זמן שהוא כשלמים**. שלא עבר עליו זמן אפילת שלמים שני יינים ולינה אחד עדדין כחלחלותו הוא ולא אקרי מליח ומשמח את הלב דכתיב (דברים כו) וצנחת שלמים ואכלת שם ושמחת אללמא בר שמחה הוא אצל בשר הכי הוי מליח ומחלף טעמו כמלחו: **כל זמן שהוא סוסם**. שהוא נושך בגרון מחמת שהוא מתמין: **הכל**. צנן סורר ומורה: **מאי**. עד כמה לא קריגין מליח למיפטר בן סורר ומורה: **וככל שהוא לא ממשך**. משעבד לילה אחת מפגי טעמו ולא חשוב: **לשום שר לרשעים**. שממעדיגין בו צעולם הזה ומקצלין בו שר מלואה שעושין צעולם הזה: **לאובד**. היינו רשע שנטרד והולך לו: **למרי נפש**. לאצליס לפכומו כערייהו: **אל תרא יין**. כלומר אל תתן עיניך לימשך אחריי: **שאתריסו דם**. סופו יהרג עליו: **כפיצ יין ישמה לצב אנוש**. בש"ן דמשמע לשון שומם שמשממהו ונוטל חכמת לבו: **וקריגין ישמה**. לשון שמחה: **זכס**. כלומר אם זכה וידע להוסיז בעצמו מלשמות יותר מדאי משמחו שמפקח את הלב: **פקחין**. עשאוני פקח: **אבוי**. לשון זעקה כלשון ארמי כמו צי"א צי"א (לעיל דף סד:). **שיחי**. זערי כמו אריד בשכיחי (תהלים נה): **למי כל אלה**. למאחרים על היין: **מרישיה לסיפיה**. מאין דריש ליה מרישיה לסיפיה: **מדריש**.

נדרש משמעותיה יפה והכי קאמר נדרש בצשמים כמו מסכה יינה (משלי ט): **ומאן דדריש ליה מסיפיה לרישיה מדריש**. נדרש משמעותו יפה והכי קאמר למי שיש לו איי ואבוי ושיח דהיינו אצלים ולמי שיש לו מדנים ופזעים חנם דהיינו רשע הנלחם עם הצריות ולמי שיש לו חכלילות עינים מרוב שומנו ושקיטתו להם רלוי להיות מאחרים על היין: י"ג ווי"ן. לשון וי וי. ויאמר ארור כנען [בדאשית ט] לא חשיב אלא עד ידיע' דנגמר לו עונשו של יין: **מסוך שקלקלו כרביעי**. שמנעו מלהוליד בן רביעי קללו בן רביעי שלו כוש ומזרים ופוטו וכנען [שם י:]: **איש האדמה**. אמאי קרי ליה איש האדמה על ידי שהוכיחו הקצ"ה היה לו ללמוד מאיש האדמה דהיינו אדם הראשון שהיין קנס עליו מימה:

ע.ע.

שהכל מצויין אצלה בעבירה אלא גזירת הכתוב היא יבן ולא בת: **בַּת־נָי** מאימתי חייב **»משיאכל** ^התרטימר בשר וישתה חצי לוג יין האיטלקי ר' יוסי אומר מנה בשר ולוג יין יאכל בחבורת מצוה אכל בעיבור החדש ^ואכל מעשר שני בירושלים אכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים ^ז(אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו) אכל דבר שהוא מצוה ודבר שהוא עבירה יאכל כל מאכל ולא אכל בשר שתה כל משקה ולא שתה יין אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיאכל בשר וישתה יין שנאמר ^חזולל וסובא ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ^טאל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו: **גִּב' אמר רבי יזרא תרטימר זה איני יודע מהו אלא מתוך שכפל ר' יוסי ביין נמצא כופל אף בבשר ונמצא תרטימר יחצי מנה ^יאמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא האינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב יזולל וסובא ואמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיאכל בשר חי וישתה יין חי איני והא רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר חי ושתה יין חי אינו נעשה בן סורר ומורה אמר רבינא ויין חי מציג ולא מציג בשר חי בשיל ולא בשיל כבשר כיבא דאכלי גנבי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר מליח ושתה יין מגיתו אין נעשה בן סורר ומורה ^כתנן התם ערב תשעה באב ^{כא}לא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ותנא ^{כב}יאכל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מנתו בשר מליח עד כמה אמר רבי חנינא בר כהנא ^{כג}כל זמן שהוא כשלמים ויין מניתו עד כמה ^{כד}כל זמן שהוא תוסם ^{כה}והתניא ^{כו}ביין תוסם אין בו משום גילוי וכמה תסיסתו ישלשה ימים הכא מאי התם משום שמחה הוא כל זמן שהוא כשלמים נמי אית ביה שמחה הכא משום אימשובי הוא ובכל שהוא לא מימשך ויין עד מ' יום ^{כז}א"ר חנן לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים שנא' ^{כח}תנו שכר לאובד ויין למרי נפש א"ר יצחק מאי דכתיב יאל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שמאדים פניהם של רשעים בעוה"ז ומלבין פניהם לעוה"ב רבא אמר אל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שאחריתו דם ירב כהנא רמי כתיב ^{כט}תירש וקריגין תירוש זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש רבא רמי כתיב ^לישמח וקריגין ישמח זכה משמחו לא זכה משממהו והיינו דאמר רבא חמרא וריחני פקחין אמר רב עמרם בריה דר"ש בר אבא אמר ר' חנינא מאי דכתיב ^{לא}למי אוי למי אבוי למי מדנים למי שיח למי פצעים חנם למי חכלילות עינים (וגו') למאחרים על היין לבאים לחקור ממסך כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא האי קרא מאן דדריש ליה ^{לב}מרישיה לסיפיה מדריש ומסיפיה לרישיה מדריש דריש עובר גלילאה י"ג ווי"ן א נאמרו ביין ייחל נח איש האדמה וישע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלו וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחורנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם וגו' וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן רב ושמואל חד אמר סרסו וח"א רבעו מאן דאמר סרסו מתוך שקלקלו ברביעי קללו ברביעי ומאן דאמר רבעו גמר וירא וירא כתיב הכא וירא חם אבי כנען את ערות אביו וכתיב התם ^{לד}וירא אותה שכם בן חמור וגו' בשלמא למ"ד סרסו משום הכי קללו ברביעי אלא למ"ד רבעו מאי שנא רביעי גלטייה בהדיא ^{לה}הא והא הואי ייחל נח איש האדמה וישע כרם אמר רב חסדא אמר רב עוקבא ואמרי לה מר עוקבא א"ר זכאי א"ל הקב"ה לנח נח לא היה לך ללמד מאדם הראשון שלא גרם לו אלא יין כמאן דאמר אותו אילן שאכל ממנו אדם הראשון גפן היה דתניא ^{לז}ר"מ אומר אותו אילן שאכל אדם הראשון ממנו גפן היה שאין**

ח"י מציג וי"א מציג. כענין זה מפר"ת (גדרות ד' נא.) י' דברים נאמרו בכוס של צרכה וחד מניייהו חי ומקשינן האמרינן ט הכל מודים בכוס של צרכה שאין מנדיגין עליו עד שיתן לתוכו מים ומפר"ת דחי הוא מציג ולא מציג: **י"ג ווי"ן**. לא קא חשיב ויפת לפי שהוא שם: **קִיבֻלָּו ברביעי**. מה שלא קלל חם עצמו משום דאמר צצ"ר ר"י אומר לפי שכתב ויבצר אלהים את נח ואת בניו ואין קללה במקום צרכה לפיכך ויאמר ארור כנען: **זה**

י"ג ווי"ן. לא קא חשיב ויפת לפי שהוא שם: **קִיבֻלָּו ברביעי**. מה שלא קלל חם עצמו משום דאמר צצ"ר ר"י אומר לפי שכתב ויבצר אלהים את נח ואת בניו ואין קללה במקום צרכה לפיכך ויאמר ארור כנען: **זה**

ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ^אאל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו: **גִּב' אמר רבי יזרא תרטימר זה איני יודע מהו אלא מתוך שכפל ר' יוסי ביין נמצא כופל אף בבשר ונמצא תרטימר יחצי מנה ^באמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא האינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב יזולל וסובא ואמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיאכל בשר חי וישתה יין חי איני והא רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר חי ושתה יין חי אינו נעשה בן סורר ומורה אמר רבינא ויין חי מציג ולא מציג בשר חי בשיל ולא בשיל כבשר כיבא דאכלי גנבי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר מליח ושתה יין מגיתו אין נעשה בן סורר ומורה ^גתנן התם ערב תשעה באב ^דלא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ותנא ^היאכל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מנתו בשר מליח עד כמה אמר רבי חנינא בר כהנא ^וכל זמן שהוא כשלמים ויין מניתו עד כמה ^זכל זמן שהוא תוסם ^חוהתניא ^טביין תוסם אין בו משום גילוי וכמה תסיסתו ישלשה ימים הכא מאי התם משום שמחה הוא כל זמן שהוא כשלמים נמי אית ביה שמחה הכא משום אימשובי הוא ובכל שהוא לא מימשך ויין עד מ' יום ^יא"ר חנן לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים שנא' ^{יא}תנו שכר לאובד ויין למרי נפש א"ר יצחק מאי דכתיב יאל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שמאדים פניהם של רשעים בעוה"ז ומלבין פניהם לעוה"ב רבא אמר אל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שאחריתו דם ירב כהנא רמי כתיב ^{יב}תירש וקריגין תירוש זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש רבא רמי כתיב ^{יג}ישמח וקריגין ישמח זכה משמחו לא זכה משממהו והיינו דאמר רבא חמרא וריחני פקחין אמר רב עמרם בריה דר"ש בר אבא אמר ר' חנינא מאי דכתיב ^{יד}למי אוי למי אבוי למי מדנים למי שיח למי פצעים חנם למי חכלילות עינים (וגו') למאחרים על היין לבאים לחקור ממסך כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא האי קרא מאן דדריש ליה ^{יז}מרישיה לסיפיה מדריש ומסיפיה לרישיה מדריש דריש עובר גלילאה י"ג ווי"ן א נאמרו ביין ייחל נח איש האדמה וישע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלו וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחורנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם וגו' וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן רב ושמואל חד אמר סרסו וח"א רבעו מאן דאמר סרסו מתוך שקלקלו ברביעי קללו ברביעי ומאן דאמר רבעו גמר וירא וירא כתיב הכא וירא חם אבי כנען את ערות אביו וכתיב התם ^{יח}וירא אותה שכם בן חמור וגו' בשלמא למ"ד סרסו משום הכי קללו ברביעי אלא למ"ד רבעו מאי שנא רביעי גלטייה בהדיא ^{יט}הא והא הואי ייחל נח איש האדמה וישע כרם אמר רב חסדא אמר רב עוקבא ואמרי לה מר עוקבא א"ר זכאי א"ל הקב"ה לנח נח לא היה לך ללמד מאדם הראשון שלא גרם לו אלא יין כמאן דאמר אותו אילן שאכל ממנו אדם הראשון גפן היה דתניא ^כר"מ אומר אותו אילן שאכל אדם הראשון ממנו גפן היה שאין**

י"ג ווי"ן. לא קא חשיב ויפת לפי שהוא שם: **קִיבֻלָּו ברביעי**. מה שלא קלל חם עצמו משום דאמר צצ"ר ר"י אומר לפי שכתב ויבצר אלהים את נח ואת בניו ואין קללה במקום צרכה לפיכך ויאמר ארור כנען: **זה**

ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ^אאל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו: **גִּב' אמר רבי יזרא תרטימר זה איני יודע מהו אלא מתוך שכפל ר' יוסי ביין נמצא כופל אף בבשר ונמצא תרטימר יחצי מנה ^באמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא האינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב יזולל וסובא ואמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיאכל בשר חי וישתה יין חי איני והא רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר חי ושתה יין חי אינו נעשה בן סורר ומורה אמר רבינא ויין חי מציג ולא מציג בשר חי בשיל ולא בשיל כבשר כיבא דאכלי גנבי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר מליח ושתה יין מגיתו אין נעשה בן סורר ומורה ^גתנן התם ערב תשעה באב ^דלא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ותנא ^היאכל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מנתו בשר מליח עד כמה אמר רבי חנינא בר כהנא ^וכל זמן שהוא כשלמים ויין מניתו עד כמה ^זכל זמן שהוא תוסם ^חוהתניא ^טביין תוסם אין בו משום גילוי וכמה תסיסתו ישלשה ימים הכא מאי התם משום שמחה הוא כל זמן שהוא כשלמים נמי אית ביה שמחה הכא משום אימשובי הוא ובכל שהוא לא מימשך ויין עד מ' יום ^יא"ר חנן לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים שנא' ^{יא}תנו שכר לאובד ויין למרי נפש א"ר יצחק מאי דכתיב יאל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שמאדים פניהם של רשעים בעוה"ז ומלבין פניהם לעוה"ב רבא אמר אל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שאחריתו דם ירב כהנא רמי כתיב ^{יב}תירש וקריגין תירוש זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש רבא רמי כתיב ^{יג}ישמח וקריגין ישמח זכה משמחו לא זכה משממהו והיינו דאמר רבא חמרא וריחני פקחין אמר רב עמרם בריה דר"ש בר אבא אמר ר' חנינא מאי דכתיב ^{יד}למי אוי למי אבוי למי מדנים למי שיח למי פצעים חנם למי חכלילות עינים (וגו') למאחרים על היין לבאים לחקור ממסך כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא האי קרא מאן דדריש ליה ^{יז}מרישיה לסיפיה מדריש ומסיפיה לרישיה מדריש דריש עובר גלילאה י"ג ווי"ן א נאמרו ביין ייחל נח איש האדמה וישע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלו וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחורנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם וגו' וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן רב ושמואל חד אמר סרסו וח"א רבעו מאן דאמר סרסו מתוך שקלקלו ברביעי קללו ברביעי ומאן דאמר רבעו גמר וירא וירא כתיב הכא וירא חם אבי כנען את ערות אביו וכתיב התם ^{יח}וירא אותה שכם בן חמור וגו' בשלמא למ"ד סרסו משום הכי קללו ברביעי אלא למ"ד רבעו מאי שנא רביעי גלטייה בהדיא ^{יט}הא והא הואי ייחל נח איש האדמה וישע כרם אמר רב חסדא אמר רב עוקבא ואמרי לה מר עוקבא א"ר זכאי א"ל הקב"ה לנח נח לא היה לך ללמד מאדם הראשון שלא גרם לו אלא יין כמאן דאמר אותו אילן שאכל ממנו אדם הראשון גפן היה דתניא ^כר"מ אומר אותו אילן שאכל אדם הראשון ממנו גפן היה שאין**

י"ג ווי"ן. לא קא חשיב ויפת לפי שהוא שם: **קִיבֻלָּו ברביעי**. מה שלא קלל חם עצמו משום דאמר צצ"ר ר"י אומר לפי שכתב ויבצר אלהים את נח ואת בניו ואין קללה במקום צרכה לפיכך ויאמר ארור כנען: **זה**

ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ^אאל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו: **גִּב' אמר רבי יזרא תרטימר זה איני יודע מהו אלא מתוך שכפל ר' יוסי ביין נמצא כופל אף בבשר ונמצא תרטימר יחצי מנה ^באמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא האינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב יזולל וסובא ואמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיאכל בשר חי וישתה יין חי איני והא רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר חי ושתה יין חי אינו נעשה בן סורר ומורה אמר רבינא ויין חי מציג ולא מציג בשר חי בשיל ולא בשיל כבשר כיבא דאכלי גנבי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר מליח ושתה יין מגיתו אין נעשה בן סורר ומורה ^גתנן התם ערב תשעה באב ^דלא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ותנא ^היאכל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מנתו בשר מליח עד כמה אמר רבי חנינא בר כהנא ^וכל זמן שהוא כשלמים ויין מניתו עד כמה ^זכל זמן שהוא תוסם ^חוהתניא ^טביין תוסם אין בו משום גילוי וכמה תסיסתו ישלשה ימים הכא מאי התם משום שמחה הוא כל זמן שהוא כשלמים נמי אית ביה שמחה הכא משום אימשובי הוא ובכל שהוא לא מימשך ויין עד מ' יום ^יא"ר חנן לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים שנא' ^{יא}תנו שכר לאובד ויין למרי נפש א"ר יצחק מאי דכתיב יאל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שמאדים פניהם של רשעים בעוה"ז ומלבין פניהם לעוה"ב רבא אמר אל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שאחריתו דם ירב כהנא רמי כתיב ^{יב}תירש וקריגין תירוש זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש רבא רמי כתיב ^{יג}ישמח וקריגין ישמח זכה משמחו לא זכה משממהו והיינו דאמר רבא חמרא וריחני פקחין אמר רב עמרם בריה דר"ש בר אבא אמר ר' חנינא מאי דכתיב ^{יד}למי אוי למי אבוי למי מדנים למי שיח למי פצעים חנם למי חכלילות עינים (וגו') למאחרים על היין לבאים לחקור ממסך כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא האי קרא מאן דדריש ליה ^{יז}מרישיה לסיפיה מדריש ומסיפיה לרישיה מדריש דריש עובר גלילאה י"ג ווי"ן א נאמרו ביין ייחל נח איש האדמה וישע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלו וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחורנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם וגו' וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן רב ושמואל חד אמר סרסו וח"א רבעו מאן דאמר סרסו מתוך שקלקלו ברביעי קללו ברביעי ומאן דאמר רבעו גמר וירא וירא כתיב הכא וירא חם אבי כנען את ערות אביו וכתיב התם ^{יח}וירא אותה שכם בן חמור וגו' בשלמא למ"ד סרסו משום הכי קללו ברביעי אלא למ"ד רבעו מאי שנא רביעי גלטייה בהדיא ^{יט}הא והא הואי ייחל נח איש האדמה וישע כרם אמר רב חסדא אמר רב עוקבא ואמרי לה מר עוקבא א"ר זכאי א"ל הקב"ה לנח נח לא היה לך ללמד מאדם הראשון שלא גרם לו אלא יין כמאן דאמר אותו אילן שאכל ממנו אדם הראשון גפן היה דתניא ^כר"מ אומר אותו אילן שאכל אדם הראשון ממנו גפן היה שאין**

י"ג ווי"ן. לא קא חשיב ויפת לפי שהוא שם: **קִיבֻלָּו ברביעי**. מה שלא קלל חם עצמו משום דאמר צצ"ר ר"י אומר לפי שכתב ויבצר אלהים את נח ואת בניו ואין קללה במקום צרכה לפיכך ויאמר ארור כנען: **זה**

ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ^אאל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו: **גִּב' אמר רבי יזרא תרטימר זה איני יודע מהו אלא מתוך שכפל ר' יוסי ביין נמצא כופל אף בבשר ונמצא תרטימר יחצי מנה ^באמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא האינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב יזולל וסובא ואמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיאכל בשר חי וישתה יין חי איני והא רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר חי ושתה יין חי אינו נעשה בן סורר ומורה אמר רבינא ויין חי מציג ולא מציג בשר חי בשיל ולא בשיל כבשר כיבא דאכלי גנבי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר מליח ושתה יין מגיתו אין נעשה בן סורר ומורה ^גתנן התם ערב תשעה באב ^דלא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ותנא ^היאכל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מנתו בשר מליח עד כמה אמר רבי חנינא בר כהנא ^וכל זמן שהוא כשלמים ויין מניתו עד כמה ^זכל זמן שהוא תוסם ^חוהתניא ^טביין תוסם אין בו משום גילוי וכמה תסיסתו ישלשה ימים הכא מאי התם משום שמחה הוא כל זמן שהוא כשלמים נמי אית ביה שמחה הכא משום אימשובי הוא ובכל שהוא לא מימשך ויין עד מ' יום ^יא"ר חנן לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים שנא' ^{יא}תנו שכר לאובד ויין למרי נפש א"ר יצחק מאי דכתיב יאל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שמאדים פניהם של רשעים בעוה"ז ומלבין פניהם לעוה"ב רבא אמר אל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שאחריתו דם ירב כהנא רמי כתיב ^{יב}תירש וקריגין תירוש זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש רבא רמי כתיב ^{יג}ישמח וקריגין ישמח זכה משמחו לא זכה משממהו והיינו דאמר רבא חמרא וריחני פקחין אמר רב עמרם בריה דר"ש בר אבא אמר ר' חנינא מאי דכתיב ^{יד}למי אוי למי אבוי למי מדנים למי שיח למי פצעים חנם למי חכלילות עינים (וגו') למאחרים על היין לבאים לחקור ממסך כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא האי קרא מאן דדריש ליה ^{יז}מרישיה לסיפיה מדריש ומסיפיה לרישיה מדריש דריש עובר גלילאה י"ג ווי"ן א נאמרו ביין ייחל נח איש האדמה וישע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלו וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחורנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם וגו' וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן רב ושמואל חד אמר סרסו וח"א רבעו מאן דאמר סרסו מתוך שקלקלו ברביעי קללו ברביעי ומאן דאמר רבעו גמר וירא וירא כתיב הכא וירא חם אבי כנען את ערות אביו וכתיב התם ^{יח}וירא אותה שכם בן חמור וגו' בשלמא למ"ד סרסו משום הכי קללו ברביעי אלא למ"ד רבעו מאי שנא רביעי גלטייה בהדיא ^{יט}הא והא הואי ייחל נח איש האדמה וישע כרם אמר רב חסדא אמר רב עוקבא ואמרי לה מר עוקבא א"ר זכאי א"ל הקב"ה לנח נח לא היה לך ללמד מאדם הראשון שלא גרם לו אלא יין כמאן דאמר אותו אילן שאכל ממנו אדם הראשון גפן היה דתניא ^כר"מ אומר אותו אילן שאכל אדם הראשון ממנו גפן היה שאין**

י"ג ווי"ן. לא קא חשיב ויפת לפי שהוא שם: **קִיבֻלָּו ברביעי**. מה שלא קלל חם עצמו משום דאמר צצ"ר ר"י אומר לפי שכתב ויבצר אלהים את נח ואת בניו ואין קללה במקום צרכה לפיכך ויאמר ארור כנען: **זה**

ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ^אאל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו: **גִּב' אמר רבי יזרא תרטימר זה איני יודע מהו אלא מתוך שכפל ר' יוסי ביין נמצא כופל אף בבשר ונמצא תרטימר יחצי מנה ^באמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא האינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב יזולל וסובא ואמר רב הנן בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיאכל בשר חי וישתה יין חי איני והא רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר חי ושתה יין חי אינו נעשה בן סורר ומורה אמר רבינא ויין חי מציג ולא מציג בשר חי בשיל ולא בשיל כבשר כיבא דאכלי גנבי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יאכל בשר מליח ושתה יין מגיתו אין נעשה בן סורר ומורה ^גתנן התם ערב תשעה באב ^דלא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ותנא ^היאכל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מנתו בשר מליח עד כמה אמר רבי חנינא בר כהנא ^וכל זמן שהוא כשלמים ויין מניתו עד כמה ^זכל זמן שהוא תוסם ^חוהתניא ^טביין תוסם אין בו משום גילוי וכמה תסיסתו ישלשה ימים הכא מאי התם משום שמחה הוא כל זמן שהוא כשלמים נמי אית ביה שמחה הכא משום אימשובי הוא ובכל שהוא לא מימשך ויין עד מ' יום ^יא"ר חנן לא נברא י**